

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ КИЇВСЬКОГО ХУДОЖНИКА ВАДИМА МИХАЛЬЧУКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ АРТ-ПРОСТОРУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Карпов В.В.

*Доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри мистецтвознавчої експертизи
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
Україна, м. Київ*

CULTURAL AND ARTISTIC ACTIVITY OF KYIV ARTIST VADYM MYKHALCHUK AS A TOOL FOR THE CREATION OF ART SPACE OF MODERN UKRAINE

Karpov V.

*Doctor of Sciences in History, Professor,
Head of the Chair of Art Expertise of National Academy
of Culture and Arts Management
Ukraine, Kyiv*

Анотація

Матеріал ставить на меті висвітлити місце діяльності київського художника, мистецтвознавця, колекціонера та громадського діяча Вадима Михальчука у загальному контексті культурного простору сучасної України. Акцентовано різнобічність роботи митця, його активність передусім як учасника процесів, що формують імідж культурного обличчя сьогоденної країни.

Abstract

The material aims to highlight the place of activity of the Kiev artist, painter, art critic, collector and public figure Vadym Mykhalchuk in the general context of the cultural space of modern Ukraine. The versatility of the artist's creative work, his activity, first of all, as a participant of the processes that form the image of the cultural face of modern country, is emphasized.

Ключові слова: сучасне українське мистецтво, живописець, колекціонер, громадський діяч, мистецтвознавець

Keywords: contemporary Ukrainian art, painter, collector, public figure, art critic

Художник початку ХХІ ст. – людина, зосереджена не тільки на творчому процесі і всіх аспектах, пов'язаних із високими матеріями, але і соціально активна одиниця суспільства, що бере безпосередню і досить активну

участь у його культурному житті. Позиції митця в суспільстві завжди було досить важко сформулювати, не принизивши творчу особистість, – місце художника до певного часу було дуже далеко від того, чим можна пишатися. Художник, актор, музикант – люди сприймали цей прошарок суспільства як необхідний, але навіть не спадало на думку бачити в кожному з наведених прикладів базу для виокремлення особистісного початку. Якщо до часів Ренесансу митець у структурі суспільства посідав шабель, з якого неможливо було дотягнутися до панівної верхівки, маючи функції розважального елемента життя, то, починаючи з XVI ст., ситуація починає потроху змінюватися в бік не тільки визнання таланту, але і можливості надання митцеві права ідентифікувати себе як особистість та відчувати ставлення до себе не як до обслуговуючого персоналу. Це процес розпочинається десь із XVI ст., уже Леонардо спромігся досягнути поваги сильних світу цього та не просто завадав тон придворному життю, особливо у Франції в пізні роки життя, але і міг впливати на політичні події. З того часу не раз видатні особистості культурного світу визначали хід подій світу політичного, а іноді впливали і на загальний хід історії.

Сьогодні ще підсилило значення митця в суспільстві, і йдеться не тільки про тих, кого можна назвати «придворними художниками», тобто про співців влади, що заробляють собі на життя переважно виконанням офіційних замовлень, при чому, однаково старанно при всіх володарях, тобто вчора співали гімни кольором Леніну і партії, а сьогодні тими ж пензлями і так само щиро співають шану національним героям та пишуть релігійні сюжети, образно кажучи, навіть не почистивши палітру. Час диктує свої умови, хоча завжди були ті, хто їх виконує і навіть випереджає, і ті, хто не прогинається під обставини. Але той відсоток митців, які гідно виконують свою роботу, не втрачаючи обличчя, зараз більший – із часом художник все частіше отримував право голоса, до нього дослухалася навіть правляча еліта. Сьогоднішній митець – правочинний інструмент побудови і політичного процесу. Особливо яскраво це можна проілюструвати прикладами сучасного українського соціуму, який трансформується дуже швидко, намагаючись і зберегти власні традиції культурно-мистецького минулого, й інтегруватися у світовий художній простір.

У сьогоднішніх процесах українського культуротворення митець – провідна одиниця, яка і впливає на формування загального характеру культурного життя, визначаючи його вектори та інсенси́вність, і вирішує локальні проблеми. Митець нинішнього арт-простору України – це вже не тільки художник, незахищений та часто безпорадний у питаннях, лише дотичних до мистецтва, наприклад, економічних та юридичних, але це всебічно грамотна особистість, підготовлена до входження у світ, де мистецтво позиціонується не лише як засіб естетичної насолоди, але і як метод іміджоутворення на рівні країни, розглядається не тільки як результат прагнень до прекрасного,

але і як товар, як статусна ознака, коли володіння певним мистецьким твором багато в чому визначає положення у суспільстві.

Одним з активних учасників формування сучасного київського мистецького осередку є Вадим Михальчук. Саме він якомога повно відповідає всім вимогам до сучасного культурного діяча, соціально активного, формуючого певний клімат у мистецькому середовищі, міцно тримаючи в руках кермо управління ситуацією. Його не можна назвати тільки художником чи лише критиком – це синтетична особистість, що органічно поєднує в собі чимало векторів діяльності [3], максимально прагнучи досягнути однаково успішних результатів у кожній галузі роботи. Вадим Володимирович впродовж понад двадцяти років своєї творчої біографії встиг пройти шлях від студента мистецького ВИШу до людини, яка і сама немало впливає на художній процес і характер культурно-мистецького життя столиці, а згодом – і не тільки київського творчого осередка. Ставши членом Національної спілки художників України, він продовжує активно співпрацювати з організацією, згодом перетворившись на члена бюро секції живопису. А це означає не лише черговий пункт біографії та заповнення вільного часу, але свідчить про можливість впливати на розвиток виставкової діяльності в країні, і В. Михальчук кидає сили на те, щоб реалізувати цей шанс. Це виражається передусім у тому, що він намагається робити все, щоб виставковий процес передбачав розвиток молодого покоління, але не тільки зосереджувався на демонстрації перемог уже відомих митців. Підтримка молоді, виведення на мистецьку арену нових талановитих художників, допомога їм у реалізації їх творчих планів – це той вектор діяльності, який здійснює В. Михальчук і як голова наглядової ради Українського фонду культури, яким він став у 2012 р. [1]. Багато в чому завдяки йому виставковий процес потроху позбавляється архаїчності та набуває свіжості дихання, при цьому зберігаючи традиції минулого, які є беззаперечними.

Саме це, збереження традицій та їх популяризація, є одним із завдань, які виконує В. Михальчук і як видавець та колекціонер. Чимало часу, зусиль і заощаджень він витрачає на те, щоб зберігати не тільки пам'ять про митців, які вже стали історією, але і про тих, що є його сучасниками. Він збирає власну колекцію, виступає як дилер, популяризує цілу низку імен, в якості видавця представляє спільноті каталоги знаних митців, щоб зберегти пам'ять про них. До того ж, часто це робиться власними силами, без офіційного втручання та підтримки там, де вона б мала бути.

Впродовж останніх кількох років художник активізував свою діяльність і ще в одному напрямку – на створення гідного іміджу України на міжнародній культурній арені та перетворення її на конкурентноспроможну учасницю світових процесів культуроворення. Одним з найактивніших партнерів України на художній ниві сьогодні стає Китай. Митець бере участь у веденні перемовин, організовує та особисто представляє міжнародні виста-

вкові проекти (рис. 1-2), знайомить китайську спільноту з українським мистецтвом, навіть отримав звання Почесного професора Шеньдженського технологічного університету. Можливо, саме цією діяльністю, яка є дуже багатовекторною та приносить користь суспільству, за останні роки В. Михальчук сформував своє амплуа не тільки як митець, але і як свідомий громадський діяч, що підтверджується наявністю в нього цілої низки відзнак та почесних нагород: дипломи, грамоти, є навіть два ордени: Орден Святого Миколая Чудотворця за заслуги з відродження духовності в Україні та утвердження Помісної Української Православної Церкви від Патріарха Київського і всієї Русі-України Філарета та Орден Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого III ступеня за заслуги з відродження духовності в Україні та утвердження Помісної Української Православної Церкви від Патріарха Київського і всієї Русі-України Філарета.

Рисунки 1-2.

В. Михальчук у складі делегації українських митців у Китаї. 2017 р.

Часто обставини складаються так, що громадські, культурні діячі, що беруть активну участь у формуванні мистецького обличчя своєї країни, не залишають часу на власну творчість і наукове зростання, тому згодом перетворюються на, так би мовити, стели пам'яті з гідним минулим, але відсутнім сьогоденням, тим більше, майбутнім. В. Михальчук намагається і сам якомога частіше брати участь у виставках, аукціонах (нерідко – благодійних, що теж характеризує його з точки зору суспільної моралі), щоб тримати форму як художник. Він багато працює, переважно – у техніці олійного живопису, його картини є в колекціях кількох країн світу, і не тільки у приватних збірках, склад яких визначається виключно особистим смаком власника, але і в державних музеях.

До діяльності В. Михальчука як дилера, колекціонера, видавця, художника додається ще й наукова робота, що також дозволяє митцеві довести своє право голоса і в цій галузі. Як творча одиниця В. Михальчук має почесне

звання Заслуженого художника України (2016 р.), а як науковець він є кандидатом мистецтвознавства (2013 р.), доцентом (2015 р.), що не тільки займається викладацькою роботою, але і готує аспірантів, намагається віднайти час для наукових розвідок. Мабуть, тільки такий спосіб життя – активного, насиченого подіями, коли людина в усьому, на що намагається впливати, першочергово демонструє власний приклад, можливий для сучасного мистця, що є не тільки творчою натурою, але і соціальною одиницею, що прагне внести і свою цеглинку у підвалини оновленої української культури.

Список літератури

1. Вадим Михальчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: WWW/URL: <http://mykhalchuk.org/> – 15.11.2018. – Загл. с екрана
2. Михальчук Вадим Володимирович [Електронний ресурс]. – Режим доступу: WWW/URL: <https://www.nakkkim.edu.ua/instituti/institut-praktichnoji-kulturologiji-ta-art-menedzhmentu/kafedra-mistetstvoznavchoji-ekspertizi> – 15.11.2018. – Загол. з екрану
3. Романенкова Ю. Вадим Михальчук: грани творческого амплуа [Текст]/ Ю. Романенкова// Теория и практика актуальных научных исследований: сб. матер. научно-практической конференции, 28-29 сентября 2018 г., г. Запорожье. – С.18-21.
4. Суворова А. Успех коллекционера складывается из соотношения ошибок и правильных решений/А. Суворова//Худкомбинат [Электронный ресурс]. – Режим доступа: WWW/URL: <http://hudcombinat.com/2018/01/20/vadym-mikhalchuk/> – 15.11.2018. – Загл. с экрана